

השיעור הגדול באמונה וביטחון – לפרשת עקב

"שאלו תלמידיו את רשב"י: **מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה?** אמר להם: אמשול לכם משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שיש לו בן אחד, פסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה, ולא היה מקביל פני אביו אלא פעם אחת בשנה. עמד ופסק מזונותיו בכל יום, והיה מקביל פני אביו כל יום. אף ישראל, מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים היה דואג ואומר: שמא לא ירד מן למחר ונמצאו כולן מתים ברעב? נמצאו כולן מכוונים את לבם לאביהן שבשמים" (יומא עו ע"א).

מבואר בדברי חז"ל, שהוריד הקב"ה לבני ישראל את המן במדבר מידי יום ביומו, במידה קצובה ומדודה - "עומר לגלגלת". מאיזו סיבה נהג עמם הקב"ה בדרך זו? מדוע לא העניק להם אוצר מלא לתקופה ארוכה? הנהגה זו נועדה להשריש בעומק ליבותיהם, ובהמשך הדורות בלבבות כולנו, את מידת הביטחון התמימה. המדבר השומם, שבו אין בו זריעה ואין קציר, הפך לבית יוצר רוחני שבו נבנתה תודעת האומה, כדי שנהיה קשורים לשולחנו של הקב"ה בכל יום מחדש. בדור המדבר, ביקש הקב"ה להסיר מעל העם את התלות במנגנונים הגשמיים ולנטוע בהם את ההכרה שקיומם תלוי רק בהשגחה פרטית.

השממה אילצה את עם ישראל להביט אל השמים בעיניים מייחלות, ולהבין שהלחם היורד מהשמים אינו רק סיפוק תזונתי, אלא אות לקשר היומיומי בין אב לבניו. חוויה יומיומית זו, שבה האדם מתעורר בכל בוקר מחדש ללא פת לחם בידו ויודע שפרנסתו תלויה רק ברחמי שמים, חיזקה את האמונה של עם ישראל. מתוך תרגול זה נחקקה בנשמתם אמונתם להיות סמוכים על שולחנו של הקב"ה בכל יום מחדש, תוך ידיעה שגם בשגרה, מקור החיים והשפע ישירות מסייעתא דשמיא.

בין מחסור ל"פת בסלו"

כשיש לאדם מזון רק ליממה הקרובה ומחסניו ריקים, עיניו נשואות בציפיה רבה לאביו שבשמים בבקשת פרנסה. במצב כזה חווה האדם את התפילה כעורק חיים גורלי ומכריע. הוא מבין בהכרה ברורה שקיומו למחר אינו מובטח בדרך הטבע, אלא תלוי כולו ברחמיו ובחסדו המחודש של ה' יתברך. בקשה יומיומית זו מחברת את האדם לבוראו ומולידה דבקות עמוקה, המבוססת על הידיעה שכל מנגנוני הטבע הם "לבוש" והסתרה לרצון הקב"ה.

שונה בתכלית היא ההרגשה כאשר יש לאדם "פת בסלו". כשהמזווה מלא וההכנסה נראית בטוחה, עלול האדם להתרגל למצב רגוע ושליו. מתוך ההרגל הוא שוקע בשלווה ובשאננות גשמית, ורואה בפרנסתו עובדה מובנת מאליה. במצב כזה, נחלשת באופן טבעי השתוקקות הלב לפנות אל הבורא יתברך, ועבודת התפילה עלולה להפוך ל"מצוות אנשים מלומדה". הרגל זה מטפח בסתר הלב תחושה של "כוחי ועוצם ידי", כאילו הפרנסה זורמת מכוח חוקיות הטבע. תחושה זו עלולה לגרום לאדם להסיח דעתו מרחמי שמים, אליהם הוא נזקק בכל רגע.

הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר ספרים. 052-9453811 | אתר <https://shaalti.co.il>

מעוניינים ברעיונות חינוכיים מפרשת השבוע? רוצים להיערך כראוי לשולחן שבת?

לחצו כאן <https://did.li/gq4ZH>, או שלחו את המילה 'רעיון' למייל office@shaalti.co.il

'תורתך שאלתי', הספרים שיעשירו את שולחן השבת שלכם, לפרטים <https://did.li/fyHCN>

הלימוד לדורות

מכאן עולה לימוד לכל אדם ובכל שלב בחייו: לשאת עיניים בכל עת ולהתפלל להקב"ה. גם מי שחנך אותו ה' בעושר ובנכסים, אל יטעה לחשוב שעתידו מובטח, שהרי "כִּי לֹא לְעוֹלָם חֶסֶן" (משלי כז, כד). ללא סייעתא דשמיא וחסד אלוקי המתחדש בכל יום, אין לאדם כל קיום.

המן במדבר לא היה רק פתרון תזונתי, אלא "בית ספר לאמונה ולביטחון" שנועד לנטוע יסודות בקרב עם ישראל לדורותיו. החסד האלוקי לא ניתן במנה אחת גדושה, אלא ירד יום-יום במידה מדודה, ללמדנו שהקשר בין עם ישראל לאביהם שבשמים לא היה מאורע חד-פעמי, אלא נוכחות מתמדת ותדירה.

במציאות זו, העני המתחנך על פת לחמו והעשיר היושב על סיר הבשר עומדים כאחד לפני בוראם. המשותף לשניהם הוא האמונה הזכה כי "לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם", אמונה המביאה אותם לשפוך שיח מדי יום ביומו על חינויותם ופרנסתם מידו הרחבה, הפתוחה והמלאה. ירידת המן מדי יום ביומו עיצבה את תודעת עם ישראל כאומה הסמוכה באופן תמידי על שולחנו של מלך. הלימוד העמוק מפרשה זו אינו שמור לימי המדבר בלבד, אלא מהווה מצפן רוחני לכל אדם בכל דור, לדעת שבין בעוני ובין בעושר, כולנו תלויים בכל רגע ורגע ברחמיו ובחסדו של הבורא יתברך.

הכותב: הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר סדרת הספרים 'תורתך שאלתי' על התורה, רב המכר 'כי ישאלך' – על הגדה של פסח, 'מה שאלתך' – על מגילת אסתר. **לתגובות** – office@shaalti.co.il

מעוניינים ברעיונות יפים לפרשת עקב, שיעשירו את שולחן השבת?

מוזמנים להיכנס לקישור <https://did.li/4dADN>

מעוניינים ברעיונות חינוכיים מפרשת השבוע?

רוצים להיערך כראוי לשולחן שבת?

לחצו על הקישור <https://did.li/gq4ZH>

או שלחו את המילה 'רעיון' למייל office@shaalti.co.il

הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר ספרים. 052-9453811 | אתר <https://shaalti.co.il>

מעוניינים ברעיונות חינוכיים מפרשת השבוע? רוצים להיערך כראוי לשולחן שבת?

לחצו כאן <https://did.li/gq4ZH>, או שלחו את המילה 'רעיון' למייל office@shaalti.co.il

'תורתך שאלתי', הספרים שיעשירו את שולחן השבת שלכם, לפרטים <https://did.li/fyHCN>

